

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos X. — Izdan in razposlan dne 24. februarja 1905.

Vsebina: Št. 24. Ukaz o narejanju in uporabljanju acetilena ter o prometu s kalcijevim karbidom.

24.

Ukaz ministrstev za notranje stvari, trgovino, železnice in poljedelstvo z dne 17. februarja 1905. l.

o narejanju in uporabljanju acetilena ter o prometu s kalcijevim karbidom.

Za narejanje in uporabljanje acetilena ter za promet s kalcijevim karbidom se na podstavi obrtnega reda, občega rudarskega zakona, državnega zdravstvenega zakona z dne 30. aprila 1870. l. (drž. zak. št. 68) in zakona z dne 27. maja 1885. l. (drž. zak. št. 134) o odredbah zoper obče nevarno rabo raznesil, v varstvo javnih ozirov, ki pridejo pri tem v poštev — pridružuje dopolnila in izpremembe, ki se pokažejo potrebna po nadaljnjih izkušnjah — izdajajo naslednje odredbe:

A. Gledé kalcijevega karbida.

§ 1.

Shranke za karbid.

Kalcijev karbid se sme v promet dajati in hraniti samo v vode ne propuščajočih shrankah.

Te shranke ne smejo biti narejene iz bakra ali drugih kovin, ki se vežejo z acetilenom v raznesilne spojine, in morajo, ako obsegajo več nego 10 kilogramov kalcijevega karbida, v očividnih

črkah imeti napis: „Kalcijev karbid! Imeti ga treba vedno dobro zaprtega in suhega!“

Zvarjene karbidove shranke se smejo odpirati samo mehaniškim potem, ne uporabljaje razvarilnih aparatov.

Ako se ne porabi vsa vsebina kake shranke na enkrat, je vzeti iz nje samo toliko kalcijevega karbida, kolikor se ga vsakikrat rabi, in shranko zopet dobro zapreti ali pokriti.

Karbidove shranke je vkladati tako, da ne more priti voda do njih.

§ 2.

Hramba v poslopjih za stanovanje.

Kalcijev karbid do množine 300 kilogramov se sme hraniti v poslopjih za stanovanje, pri tem pa sme biti v eni shranki 110 kilogramov največ (pri-pustni presežek normalnega omota 100 kilogramov).

Za hrambo kalcijevega karbida določeni prostori morajo biti kolikor moči zavarovani, da ne prodre v nje mokrota. Kletni prostori so izključeni.

§ 3.

Hramba v prostorih za aparate.

V prostorih, v katerih so postavljeni aparati za proizvodnjo acetilenevega plina, se po navadi ne

sme vkladati več, nego peterna dnevna potrebščina kalcijevega karbida do množine 300 kilogramov v shrankah s 110 kilogrami vsebine največ.

Vkladanje kalcijevega karbida v spredaj omejenih prostorih v množini, ki presega peterno dnevno potrebščino, je dopustno samo tedaj, ako se hrani kalcijev karbid v ne več nego dveh shrankah. Ti shranki ne smeta biti hkratu odprti in ne smeta obsegati več nego vsaka 110 kilogramov.

§ 4.

Skladiški prostori za karbid.

Za vkladanje kalcijevega karbida v množinah več nego 300 kilogramov do 1000 kilogramov največ, se smejo — izvzemši primer § 6 — porabljati samo posebna, zaprta skladišča, ki morajo biti s polnimi zidi ločena od prostorov, v katerih stanujejo ljudje ali ki služijo ljudem za stalno bivanje. Ta skladišča morajo biti zavarovana, da ne pride vanje vlažnost in voda, in morajo biti svetla ter ne smejo imeti nikalih ognjišč in ognjevlakov. Umetna razsvetljava se sme namestiti samo od zunaj za zadostno stekleno zaporo (oknom). V karbidovih skladiščih mora biti skrbljivo za zadostno odvajanje zraka; prevetrovalne odprtine ne smejo biti urejene, da se zapró, in morajo biti take, da dež in sneg nikakor ne moreta priti skozi nje, in da eventualno nastojajoči acetilenov plin lahko odhlapeva brez nevarnosti tudi od najvišje ležečih mest prostora. Vrata karbidovih skladišč se morajo odpirati vunkaj. Kleti so izključene od rabe za karbidova skladišča. Karbidove shranke je treba skladati tako, da ne morejo samotvorno zdrčati navzdol.

Hoditi v karbidova skladišča z lučjo ter pušiti in vsako ravnanje z užigali v njih je prepovedano. Na vratih ob vstopu je namestiti razločno čitno naslednji napis: „Karbidovo skladišče! Hoditi vanj z lučjo ter vsako ravnanje z užigali in pušiti prepovedano!“

V karbidovih skladiščih se smejo razen kemikalij, ki se rabijo za čiščenje acetilenovega plina, hraniti samo take snovi, ki ne goré.

§ 5.

Karbidova skladišča.

V množinah z več nego 1000 kilogramov se sme kalcijev karbid — izvzemši primer § 6 — vkladati samo v posebnih skladiščih; če ta skladišča od poslopij, v katerih stanujejo ljudje ali ki služijo ljudem za stalno bivanje, ter od sosednjih mej niso oddaljena vsaj 10 metrov, se morajo ločiti od njih z zidovi zoper požar in biti od zunaj narejena varna zoper ogenj.

Skladišča morajo imeti lahko streho s kritjem, ki ne propušča vode, ter vode ne propuščajoča nagnjena tla, ki omogočajo odtok vode in kojih površina je vsaj za 20 centimetrov višja nego površje sosednjega zemljišča. V poplavnem ozemlju se ne smejo graditi taka skladišča.

Za skladiške prostore takih skladišč veljajo v ostalem določila § 4 tega ukaza.

§ 6.

Skladanje karbida pod milim nebom.

Skladati kalcijev karbid pod milim nebom je dopustno, ako je skladališče s plotom, žičasto mrežo ali kako drugače primerno ograjeno in vsaj 10 metrov oddaljeno od poslopij in sosednjih mej; v tem vmesnem prostoru se ne smejo skladati gorive snovi.

Kalcijev karbid je skladati v nepropustno zaprtih shrankah na vode ne propuščajočem ali odtok vode omogočujočem nagnjenem odru, ki pušča med svojim spodnjim robom in zemljo vsaj 20 centimetrov visoko praznino in je tako narejen, da do karbidovih shrank ne more priti niti podtalna voda niti povodenj.

Karbidove shranke se morajo varovati mokrote z obrambeno streho ali kakim drugim pripravnim krovom in postaviti na pripravne podstavke, tako da ne ležé neposrednje na odru in so tudi zavarovane, da se ne zvalé navzdol.

Pristop na skladališče ni dovoljen neupravičenim osebam. Hoditi na prostor z lučjo, ter pušiti in kakorkoli ravnati z užigali na njem je prepovedano. Na dohodih je treba napraviti svarilne table z naslednjim razločno vidnim napisom: „Karbidovo skladališče! Biti mora vedno suho! Tujcem je vstop prepovedan. Vsako ravnanje z lučjo in užigali, ter pušiti je najstrožje prepovedano!“

§ 7.

Drobljenje.

Kalcijev karbid se mora drobiti, ogibaje se kolikor moči, da se ne razvija prah; za obsežnejša dela te vrste je delavce, ki imajo pri tem posla, opremiti z respiratorji in varnostnimi očali.

§ 8.

Obrtne naprave.

Katere zaukaze je ukreniti glede kalcijevega karbida pri obrtnih obratnih napravah za izdelovanje

te snovi in za trgovino z njo, se prepušča od primera do primera odloku o obrtno policijski pripustnosti naprave.

B. Gledé acetilena.

I. Splošna določila.

§ 9.

Tekoči acetilen.

Za tekoči acetilen naj veljajo določila zakona z dne 27. maja 1885. l. (drž. zak. št. 134) o obče nevarni rabi raznesil in obče nevarnem ravnanju ž njimi ter k temu zakonu izdani ukazi.

Proizvajati in uporabljati tekoči acetilen se sedaj ne dopušča.

§ 10.

Zgoščen acetilen.

Zgoščen acetilenov plin z več nego 2 atmosferoma absolutnega tlaka (2 kg za cm^2) se sme proizvajati in dajati v promet čist in v zmeséh z drugimi plini in pari ter v raztopinah samo na posebno dovolilo političnega deželnega oblastva.

Da se dobi tako dovolilo, je treba političnemu deželnemu oblastvu predložiti natančen popis namerjanega ravnanja (v treh izvodih), ki naj obsega zlasti podatke o višini tlaka, ki se uporabi, o eventualnem mešalnem razmerju, o načinu proizvodnje, hranjenja in o načinu namerjane uporabe zgoščenega acetilenovega plina, oziroma njegovih zmesi in raztopin. Ta popis mora omogočiti zanesljivo sodbo o tem, ali so aparati in priprave, ki se rabijo pri ravnanju, primerno zavarovani zoper nevarnost razpoka.

§ 11.

Zmesi z zrakom.

Hraniti in spravljati zmesi acetilenovega plina z atmosferskim zrakom in z drugimi plini, ki obsegajo ali oddajajo svoboden kisik, je prepovedano.

§ 12.

Naprave za proizvodnjo in uporabljanje acetilenovega plina.

Obratne naprave za obrtniško proizvodnjo acetilenovega plina so podvržene določilom obrtnege reda

Naprave za ne obrtniško proizvodnjo acetilenovega plina potrebujejo odobrila političnega oblastva prve stopnje, ako znaša množina plina, ki jo je oddajati vsako ũro, več nego 300 litrov. Da se dobi to odobrilo, je treba imenovanemu oblastvu, preden se začne napravna dela, predložiti potrebne načrte in popise naprave ter dodati potrebne podatke o aparatom sestavu, ki se bode rabil.

Dovolilo za zgradbo naprave se lahko, doprašavši občino, podeli že na podstavi kake take vloge, ako ne zahtevajo posebni javni oziri izjemoma komisijske razprave.

Dogradbo naprave je treba naznaniti političnemu oblastvu.

Pri napravah, v katerih se porabi na uro več nego 1500 litrov plina, naj se oblastvo na licu mesta prepriča, ali je naprava v redu izvršena. Isto velja o napravah za manjšo rabo plina, ako posebne okolnosti zahtevajo tako popreskušnjo naprave.

Nobena naprava, v kateri se rabi na uro več nego 300 litrov plina, se ne sme izročiti obratu, preden je oblastvo izreklo, da zoper to ni zadržka.

Za ustanovitev in začetek obrača naprav, v katerih se rabi na uro do 300 litrov plina, zadošča, da se pismeno naznani političnemu oblastvu prve stopnje, preden se začne napravna dela; to naznani naj obsega potrebne napovedi o aparatom sestavu, ki se bode rabil, ter popis naprave (zlasti prostora za aparat). Oblastvo ima pravico, ako treba, zahtevati, naj se predložijo tudi načrti. V ostalem se pridržuje oblastvu na licu mesta prepričati se, ali se izvršujejo obstoječi predpisi, ukreniti, da se vse, kar se najde morda proti predpisom, odpravi, in ako zahtevajo to oziri javne koristi, tudi odrediti, da se obratovanje ustavi.

Občini je treba dati priliko udeležiti se komisijskih obravnav.

Kadar se v kakovosti naprav kaj bistvenega izpremeni, se uporabljajo zmislu primerno spredaj stoječa določila.

§ 13.

Skladanje karbida ob proizvodnjo acetilenovega plina.

V primerih § 12 je treba gledati na to, da se izvršujejo predpisi, ki pridejo v poštev za skladanje kalcijevega karbida.

§ 14.

Izvršitev acetilenovih plinovodov in razsvetilnih uredob. Dolžnost dopustila.

Obrtniško postavljanje stalnih aparatov, oziroma izvrševanje in popravljanje acetilenovih plinovodov in razsvetilnih uredob je po § 15, točki 17 obrtnega reda odvisno od dopustila.

Prosilci za tako dopustilo morajo poleg običih pogojev § 23 obrtnega reda dokazati svojo posebno usposobljenost, dokler se drugače ne ukrene, po določenih točke 8 ministrstvenega ukaza z dne 17. septembra 1883 l. (drž. zak. št. 151) in ministrstvenih ukazov z dne 20. decembra 1893 l. (drž. zak. št. 184) in z dne 18. oktobra 1899 l. (drž. zak. št. 203).

Instalatérji, ki imajo dopustilo za izvrševanje acetilenovih plinovodov in za postavljanje stalnih aparatov za proizvodnjo plina, so dolžni pisati kronološki zapisek o delih za acetilenov plin, ki so jih prevzeli v izvršitev, in sicer ločeno od zapisov, ki jih morajo morda hkratu pisati o delih za svetilni plin po § 2 ministrstvenega ukaza z dne 9. maja 1875. l. (drž. zak. št. 76); politično oblastvo prve stopnje ima pravico vsak čas vpogledati v ta zapisek.

Postavljati stalne aparate in opravljati bistvene izpremembe na napravah acetilenovega plina smejo samo instalatérji plina, ki imajo dopustilo za to.

II. Posebna določila.

a) Za aparate za proizvodnjo acetilenovega plina.

§ 15.

Preskušnja aparatov.

Za naprave acetilenovega plina vseh vrst se smejo za proizvodnjo plina uporabljati samo taki aparati, kojih sestav je kako politično deželno oblastvo na posebno zaprosilo na podstavi strokovnjaške presoje proglasilo za dopusten.

Za tako izjavo je pravilomo poklicano tisto politično deželno oblastvo, v čigar upravnem okolišu je kraj firme, ki namerja obrat, ali — gledé inozemske firme — kaka njena zaloga. To izjavo pa lahko doseže firma ali stranka, ki namerja postaviti aparat,

čigar sestav še ni odobren, tudi pri tistem deželnem oblastvu, v čigar upravnem okolišu se naj postavi aparat.

Ako je treba za strokovnjaško presojo aparatovega sestava preskusiti aparat, se mora aparat dostaviti in pripraviti na stroške proseče stranke; pravtako mora stranka dati za preskušnjo aparata potrebni kalcijev karbid ter pripraviti morda potrebno pomožno osebje.

Izjava dopustnosti, ki jo je dalo kako deželno oblastvo, velja za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele.

§ 16.

Priložba navodila k aparatu.

Vsakemu aparatu mora biti priložen natančen popis njegove sestave z različnim šematiškim obrisom, ter kratek opis, kako je treba z njim ravnati in mu streči.

Ta popis, ki ga je treba v pripravi obliki namestiti v aparatovem prostoru na očevidnem mestu pod steklom, izkazuje po § 15 tega ukaza dano odobrilo dotičnega sestava imenujé odobrujoče oblastvo in podatke odobrilnega odloka, ter obsegaj navodilo o ravnanju in o lastnostih kalcijevega karbida in acetilenovega plina; tudi je treba v tem navodilu povedati, po katerem času ali po koliki rabi karbida ali plina je treba ob določeni velikosti čistilca obnoviti čistilo. Končno je v tem navodilu navesti pravila za vedenje, ki so potrebna, da se zabranijo pri obratu naprave acetilenovega plina možne navarnosti in njihovi nasledki. Ta popis (navodilo) je podvržen popreskušnji po političnem deželnem oblastvu in ga je torej treba priložiti v treh izvodih prošnji, ki se vloži po § 15 tega ukaza za pripustitev aparatovega sestava.

§ 17.

Aparatovi sestavi za različno storilno sposobnost.

Ako se namerja izvršitev kakega aparatovega sestava za različne storilne sposobnosti, je treba o priliki zaprosila za izjavo dopustnosti (§ 15) povedati mere glavnih sestavin, zlasti tudi porabno vsebino plinove shranke posameznih stavbnih velikosti in jih sprejeti v popis aparatovega sestava (§ 16).

§ 18.

Oznamenilo aparatov.

Na vsakem aparatu mora biti na lahko vidnem mestu pritrjen ščit, ki naj pove ime oziroma firmo izdelovalca, leto v katerem je narejen, porabno vsebino plinove shranke (v litrih) in največjo pripustno storilno sposobnost aparata (plinove množine, ki jo je oddajati vsako uro v litrih).

§ 19.

Storilna sposobnost aparatov.

Glavne sestavine vsakega aparata morajo biti v pravilnem razmerju k storilni sposobnosti aparata, ki jo je treba povedati po § 18; zlasti mora porabna vsebina plinove shranke znašati vsaj 75 odstotkov plinove prostornine, ki se odda vsako uro. Prestopiti napovedano storilno sposobnost med obratovanjem je nedopustno.

§ 20.

Aparati, pri katerih se mora sneti plinov zvonec.

Aparati, pri katerih se mora sneti plinov zvonec ali odpreti plinova shranka, da se na novo napolné s kalcijevim karbidom in z vodo ali da se odstranijo ostanki, so dopustni samo za porabo plina do 50 litrov na uro in za polnitev karbida do 1 kilograma.

§ 21.

Izzračevanje aparatov.

Aparati, pri katerih se porabi na uro več nego 50 litrov plina, morajo biti tako urejeni, da se morejo, preden se začne obrat, izračiti in da more brez nevarnosti odhlapeti zmes plinovega zraka (takozvanega „napačnega zraka“), ki nastaja, ko se začne razvijati plin.

§ 22.

Odpiranje aparatov.

Pri aparatih, ki so urejeni tako, da se more porabiti na uro več nego 1500 litrov plina, morajo imeti aparatovi deli, ki se odpirajo, da se na novo napolnijo s kalcijevim karbidom ali vodo, ter da se odstranijo ostanki, priprave, ki dovoljujejo, da acetylenov plin, ki je morda obsežen v teh delih, brez nevarnosti odhlapi, preden se odpró.

Take posebne priprave pa nišo potrebne pri cevovodih, pipah in sličnih aparatovih delih, ki obsegajo le neznatne količine acetylenovega plina.

§ 23.

Samogibno delujoči aparati.

Pri samogibno delujočih aparatih, kojih razvijalci so vdelani v plinovo shranko, množina plina, ki se oddaja vsako uro, ne sme presežati 300 litrov.

§ 24.

Aparati za dotok vode in potapljalni aparati.

Pri aparatih, pri katerih se proizvaja plin s tem, da se dovaja voda na kalcijev karbid ali da se obdobjno dotikata ti dve snovi druga z drugo, mora biti poskrbljeno za to, da ostane poznejše razvijanje plina brez kvarnega vpliva.

§ 25.

Aparati za vlaganje karbida.

Aparati, pri katerih prihaja kalcijev karbid v porcijah v vodo, morajo imeti porabno vsebino plinove shranke (§ 18 in 19) vsaj tako veliko, da se more vsa iz ene karbidove porcije razvita plinova množina vzprejeti v plinovi shranki, ne da bi se presežek dopustni tlak.

§ 26.

Plinov tlak.

Vsi aparati za proizvajanje acetylenovega plina morajo biti tako urejeni, da plinov tlak v nobenem njihovem delu ne more prestopiti absolutnega tlaka 1·1 atmosfere.

§ 27.

Temperatura.

Temperatura, nastajajoča v vodi z razkrojenjem kalcijevega karbida, ne sme v plinovem prostoru razvijalca v nobenem trenutku vplinjevalnega procesa presežati 80° stodelnega termometra.

§ 28.

Gradivo.

Aparate za proizvajanje acetylenovega plina je z opremo vred strokovnjaško narejati iz gradiva, ki ima opornost, da ne izpremeni oblike in ne zarjavi. Za tiste dele, ki pridejo v dotiko s kalcijevim karbidom ali acetylenovim plinom, se ne smejo porabljati kovine, ki se spajajo z acetylenom v razpočne spojine, zlasti baker. Bakrene zlitine (med, bron i. d.) so dovoljene samo za pipe, zaklopnice, zavoje in slične sestavine in morajo biti vedno snažne.

Vsi aparati deli, na katere vpliva vsled acetilenovega plina zunanji ali notranji tlak in ki niso narejeni iz celega, morajo biti strokovnjaško zakovani ali varjeni. Dvojni sklad je dopusten samo pri aparatih, kjer se rabi vsako uro do 100 litrov plina. Mehko spojilo se sme rabiti samo za gostilo.

Cevi iz gume so dovoljene za vode, ki vodijo pod pritiskom acetilenov plin, z izjemami, omenjenimi v § 44 samo, kadar se rabijo začasno.

§ 29.

Varnostne zaklopnice, odvodne cevi.

Vsak aparat mora imeti varnostne zaklopnice in odvodno cev, koje odvodni prerez dovoljuje izstop plina brez dopustnega presežka tlaka.

Odvodna cev mora voditi pod milo nebo, kolikor moči nad streho in biti zavarovana, da ne pride vanjo dež ali sneg; nikakor se ne sme namestiti v bližini oken ali tako, da bi prišel odhlapevajoči plin v sosednje zaprte prostore ali da bi ga mogla užgati neupravičena roka. Bližine dimnikov se je kolikor moči ogibati; ako so dimniki od odvodne cevi oddaljeni manje nego 5 metrov, mora biti cev vsaj 1 meter višja nego dimnikove odprtine. V odvajnike dima se plin ne sme odvajati.

§ 30.

Čistilnik

Vsak aparat mora imeti, da se acetilenov plin oprosti svojih nesnag (amonjaka, žveplenege vodika, fosforovega vodika i. d.) dobro delujoč, zadostno velik čistilnik, ako treba tudi pralnik ali sušilnik.

Čistilnik se mora dati zapreti proti plinovi shranki in razvojniku ter proti plinovodu.

Ob strokovnjaški presoji kakega aparatovega sestava, predpisani po § 15 tega ukaza, je treba ustanoviti, ali je čiščenje zadostno in ali se sme po napovedih o obnovitvi čistila, obseženih v navodilu, ob normalnem obratu, kakor kaže izkušnja, tudi trajno pričakovati zadostno čiščenje.

Za izvršitev čistilnikov ter kakih se nahajajočih posebnih pralnikov in sušilnikov veljajo določila § 28 tega ukaza; razen tega morajo imeti gradiva, ki se pri tem uporabljajo, zadosti opornosti proti razjedajočemu vplivu čistilne ali sušilne snovi, ki se rabi.

§ 31.

Manometer.

Uporabljati manometre z živim srebrom pri aparatih za proizvodnjanje acetilenovega plina ni dovoljeno.

Ako se uporabljajo tekočinski manometri, se morajo dati zapreti in biti vsaj dvakrat tako dolgi kakor zahteva to normalni plinov tlak.

Pri samogibno delujočih aparatih je treba imeti manometrovo zatvorno pipo zaprto, dokler se redno obratuje.

§ 32.

Naredbe zoper zamrzovanje.

Nevarnost, da bi aparat zamrznil, se mora pri vseh aparatih za proizvodnjanje acetilenovega plina, primerno odstraniti.

Kjer se zoper to ne more drugače poskrbeti, se morajo uporabljati za zaporno tekočino take tekočine ali raztopine, ki se strjajo ob nizki temperaturi in ne vplivajo škodljivo na acetilenov plin, ki pride z njimi v dotiko, ali na ostenje posode. Isto velja gledé uporabljanja tekočin ali raztopin za manometre, če so.

§ 33.

Priprave za dajanje znamenj.

Priprave za dajanje znamenj, ki so morda nameščene pri aparatih, da naznanjajo najvišje ali najnižje dopustno stanje plinovega zvonca, morajo biti take, da v notranjem prostoru aparata ne morejo nastajati iskre.

§ 34.

Poprave aparatov.

Poprave, pri katerih se rabijo špičasti plameni ali drugi pripomočki, ki lahko kaj užgó, se smejo opravljati samo tedaj, kadar je naprava docela dejana iz obrata, in kadar se je acetilenov plin, kar ga je bilo morda v delih, ki jih je treba popraviti, odstranil iztisnivi ga z vodo ali kako drugače primerno. Iskati nezgoščena mesta s pomočjo odprtih plamenov je nedopustno.

§ 35.

Strežba aparatov.

Aparatom za proizvodnjanje acetilenovega plina smejo streči samo odrasle in zanesljve osebe, ki so izvedene v uredbi in obratovanju aparata.

§ 36.

Prenosni aparati.

Aparati za proizvodnjo acetilenovega plina, pri katerih je tako plinov razvojnik kakor tudi gorivec prenosni (namizne svetilke, lestenci, projekcijske svetilke, svetilnice za vozove in kolesa, svetilka za spajanje, kuhalni aparati i. d.) ter vsi edino le pod milim nebom rabljeni stabilni aparati (cestne in vrtno svetilnice i. d.) so izvzeti od določil tega ukaza, veljajočih za aparate, razen določil §§ 26, 27 in 28 odstavka 1 tedaj, kadar poraba plina ne znaša več nego 50 litrov vsako uro in cela karbidova polnitev ne več nego 1 kilogram.

b) Za prostore za aparate.

§ 37.

Velikost, lega in oprema.

Vsi prostori, v katerih se postavijo aparati za proizvodnjo acetilenovega plina, morajo biti tako veliki in imeti zlasti tudi tako notranjo višino, da je moči necvirano streči aparatu. Rabiti se ne smejo za nikak drug namen kakor za hrambo kalcijevega karbida (§ 3) in kemikalij, potrebnih za čiščenje acetilenovega plina.

Ti prostori morajo imeti pod, ki ne propušča vode, in biti svetli. Kuriti se smejo samo s parom ali toplo vodo in ne smejo imeti nikakih ognjišč in ognjevodov. Poskrbeti se mora za umetno razsvetljava prostora za aparat; vir luči se sme namestiti le zunaj za vedno gosto zaprto, zoper poškodbe z žičasto mrežo zavarovano stekleno zaporo (oknom); v tisti steni prostora za aparat, v kateri je ta steklena zapora, ne sme biti nobene druge odprtine, — kjer ni to neobhodno potrebno. Ako se prostor za aparat umetno razsvetljuje z acetilenovim plinom, je treba vrhu tega poskrbeti za razsvetljava za silo.

Vrata prostorov za aparate se morajo odpirati na zunaj in se ne smejo imeti odprta.

V prostorih za aparate mora biti skrbnjeno za zadostno odvajanje zraka; zračilne odprtine ne smejo biti tako urejene, da bi se zapirale, in morajo biti tako nameščene, da more plin tudi od najvišje ležečih mest prostora za aparat brez nevarnosti odhlapevati. V ostalem naj se za zračilne cevi zmisli primerno uporabljajo določila § 29, odstavka 2.

V prostorih za aparate je treba imeti, če bi nastal kak požar, pripravljeno zadostno množino peska, pepela, prsti ali kaj takega.

Neupravičenim ni dovoljeno vstopiti v prostore za aparate. Hoditi v prostore za aparate z lučjo, ter pušiti in kakorkoli ravnati z užigali v njih je prepovedano. Ob vходу je na vratih napraviti razločno vidno naslednji napis: „Naprava za acetilenov plin! Tujcem je vstop prepovedan. Vsaka manipulacija z lučjo in užigali ter pušenje je najstrožje prepovedano!“

§ 38.

Postavljanje aparatov v poslopih za stanovanje.

Aparati za acetilenov plin, ki so urejeni tako, da se more rabiti vsako uro do 300 litrov plina, se lahko postavijo tudi v pripravnih stranskih in podzemskih prostorih poslopij. Ti prostori pa ne smejo biti pod prostori, v katerih se stanuje ali ki služijo za stalno bivanje ljudem, ako se rabijo aparati, pri katerih se porabi na uro več nego 50 litrov ali za karbidovo polnitev več nego 1 kilogram, in morajo biti od njih ločeni s polnimi zidi. V stopniščih in kletih ter prostorih, ki služijo ljudem za stalno bivanje, se ne smejo postavljati aparati za proizvodnjo acetilenovega plina.

§ 39.

Postavljanje aparatov v nalašč zato določenih poslopih.

Aparati za acetilenov plin, ki so urejeni tako, da se rabi na uro več nego 300 litrov, se smejo postavljati samo v nalašč za to določenem poslopiju. To poslopje mora biti vsaj 5 metrov oddaljeno od poslopij, v katerih se stanuje ali ki so določena ljudem za stalno bivanje in ki od njega niso ločena z zidom zoper požar, ter od sosednjih mej, mora biti od zunaj varno zoper ogenj narejeno in imeti lahek, vode ne prepuščajoč krov.

Zoper ogenj varna naprava ni potrebna, ako je poslopje oddaljeno vsaj 10 metrov od poslopij, v katerih se stanuje ali ki so določena ljudem za stalno bivanje, ter od sosednjih mej.

§ 40.

Naprave s plinovo shranko z več nego 8 m³.

Pri napravah za acetilenov plin, kojih porabna vsebina plinove shranke znaša več nego 8 kubičnih metrov, morata biti vplinjač in plinova shranka postavljena v ločenih prostorih; pri tem se lahko postavi plinova shranka tudi pod milim nebom; zavarovana pa mora biti s primerno ograjo, da nepoklicanci ne pridejo do nje. Naprave za acetilenov plin

te velikosti morajo biti vsaj 10 metrov oddaljene od poslopij, v katerih se stanuje ali ki služijo ljudem za stalno bivanje, ter od sosednjih mej, in morajo imeti strelovode.

§ 41.

Vedenje v nevarnosti ognja.

Ako nastane v bližini naprave za acetylenov plin ogenj, se glavni petelin plinovoga cevovoda (§ 43) ne sme poprej zapreti, dokler ni popolne gotovosti, da v tistih prostorih, katerim preti nevarnost in v katere sega cevovod, ni več nobene osebe.

§ 42.

Naznanilo gasilcem.

Krajevnim gasilcem je treba naznaniti kraj, na katerem stojé obratovane naprave za acetylenov plin.

c) Za acetylenove plinovode.

§ 43.

Uporaba pravilnika za plin. Preskušnje z manometrom.

Za acetylenove plinovode naj v obče veljajo določila pravilnika za plin (ministrstveni ukaz z dne 9. maja 1875 l., drž. zak. št. 76); preskušnjam z manometrom pa je dati v podstavo namesto tlaka 237 milimetrov vode tlak z vsaj 350 milimetri vode in pri vodovem tlaku z več nego 117 milimetri vode vsaj trojni vodov tlak. Kolikor odpade pri tem tlaku, ne sme biti v dobi 5 minut več nego 20 milimetrov vode.

Obstoječi plinovodi se smejo rabiti za acetylenov plin samo tedaj, če zadoščajo omenjeni preskušnji z manometrom.

Vsi acetylenovi plinovodi morajo biti z zaporno pripravo (glavno pipo) ločeni od aparata.

§ 44.

Gradivo.

Za acetylenove plinovode je praviloma uporabljati samo železo in svinec; svinec pa samo tedaj, ako vodi ležé povsem prosto in niso izpostavljeni poškodbam.

Cevovode je treba napeljati kolikor moči tako, da se ne more do njih.

Kovine, ki se z acetylenovim plinom spajajo v razpočne spojine, zlasti baker se ne smejo uporabljati za acetylenove plinovode. Bakrene zlitine (med, bron i. d.) so dopustne samo za pipe, zaklopnice, zavoje in slične sestavine in morajo biti vedno čiste.

Cevi iz gume so dovoljene samo za zveze s premičnimi svetilkami, kuhalnimi aparati i. d. Vsaka cev pa se mora neposrednje, preden se odcepi od stalnega vóda, dati zapreti s pipo, nameščeno na vódu, in mora biti na obeh koncih tako pritrjena, da cev ne more zdrkniti.

d) Odstranjevanje ostankov.

§ 45.

Jame za odkladanje.

Ostanki, ostajajoči v aparatih za proizvodnjo acetylenovega plina (apno, acetylenova voda, čistilo i. d.), se morajo odstranjevati na neškodljiv način.

Pri aparatih s porabo plina 300 litrov na uro se lahko ostanki devajo tudi v greznice, če so se poprej zadostno pomešali z vodo.

Za odkladanje ostankov iz aparatov z večjo porabo plina je treba napraviti posebne jame. Te jame smejo biti odprte, ako imajo primerno ograjo, ali pa morajo imeti varen krov in pripravno izraževalno napravo.

C. Kazenska in končna določila.

§ 46.

Prestopki.

Prestopki določil tega ukaza se kaznujejo, kolikor ne spadajo pod občni kazenski zakon ali pod kazenska določila obrtnega reda, občega rudarskega zakona ali drugih zadevnih zakonov, po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857 l. (drž. zak. št. 198) z denarnimi kaznimi od 2 do 200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

§ 47.

Znanstveni poskusi.

Predpisi za proizvodnjo in uporabljanje acetylena ne veljajo za znanstvene poskuse v laboratorijih, preskuševališčih in enakih zavodih.

§ 48.

Uporabljanje predpisov v področju železnic.

Za področje železnic naj se določila tega ukaza uporabljajo toliko, kolikor se ne nanašajo na obrtniške obrate (člen V, lit. l razglasnega patenta k obrtnemu redu z dne 20. decembra 1859 l. [drž. zak. št. 227]) in ne obsegajo posebni predpisi o prevozu po železnicah drugačnih odredb. Dolo-

čila §§ 1, 2, 4, 5 in 6 se ne uporabljajo na začasno vkladanje kalcijevega karbida v železničnem prometu.

Kolikor gre za obratovanje železnic, je namesto oblastev, označenjenih v §§ 10, 12, 15 in 16, za predpisana uradna dejanja poklicano železniško nadzorno oblastvo (§ 8 razglasa z dne 19. januarja 1896 l. [drž. zak. št. 16]), ki naj se v primerih, v katerih je proizvodnje zgoščenega acetilenovega plina ali postavljanje aparatov za proizvodnje acetilenovega plina vezano na posebno oblastveno dovolilo (§§ 10 in 12), pred odločbo dogovori s pristojnim političnim deželnim oblastvom. Imenovanemu nadzornemu oblastvu je dano na voljo izročiti izvršitev in popravo acetilenovih plinovodov in postavljanje aparatov za proizvodnje acetilenovega plina tudi takim primerno usposobljenim železniškim organom, ki nimajo dopustila, omenjenega v § 14 tega ukaza.

§ 49.

Prevoz in uporaba kalcijevega karbida in acetilena v področju plovstvenega prometa.

Na prevoz in na uporabo kalcijevega karbida in acetilena pri plovstvu po morju in notranjem vodovju se ne uporabljajo določila tega ukaza.

§ 50.

Raba kalcijevega karbida in acetilena v rudarstvu.

Ako se v kakem rudniku na pridržane kovine po § 131 občega rudarskega zakona zgradé naprave

za proizvodnjo in rabo kalcijevega karbida in acetilena nad zemljo, ki potrebujejo po obstoječih predpisih oblastvenega odobriila, je treba zaprositi v § 133 občega rudarskega zakona omenjeno stavbno dovolilo političnega oblastva; na naprave označenjene vrste se uporabljajo predpisi tega ukaza tako, da se je pri vseh uradnih dejanjih političnih oblastev dogovoriti s pristojnimi rudarskimi oblastvi. Ustanovitev in začetek obratovanja takih naprav mora posestnik rudnika, ko so narejene, naznaniti rudarskemu oblastvu; to oblastvo ima po § 220 in po naslednjih paragrafi občega rudarskega zakona dolžnost nadzorovati obrat. izvrševati predpise tega ukaza in odpraviti to, kar bi bilo morda zoper predpise.

Na proizvodnjo in rabo kalcijevega karbida in acetilena v rudarskih obratih pod zemljo se ne uporabljajo določila tega ukaza; potrebne varnostne naredbe naj pri teh obratih ukrenejo rudarska oblastva.

§ 51.

Ta ukaz stopi v moč z dnem, katerega se razglasi.

V istem času izgubi moč ministrstveni ukaz z dne 14. novembra 1901 l. (drž. zak. št. 184).

Wittek s. r.

Bylandt s. r.

Call s. r.

Buquoy s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj, Singerstraße št. 26, tudi v letu 1905. v nemškem, češkem, italijanskem, hrvaškem, poljskem, rumunskem, maloruskem in slovenskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1905 državnega zakonika v vsaki teh osmih izdaj znaša za en izvod — bodi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštne prosto — 8 K.

Naročevati je treba v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj, Singerstraße št. 26, kjer je moči dobiti tudi posamezne letnike in posamezne kose državnega zakonika.

Naročilu pa je ob enem priložiti zanj pripadajoči znesek, ker se državni zakonik pošilja samó, če se je plačala prej naročnina zanj.

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za	4 K 20 h	Letnik 1868. za	4 K — h	Letnik 1887. za	5 K — h
1850.	10 „ 50 „	1869.	6 „ — „	1888.	8 „ 40 „
1851.	2 „ 60 „	1870.	2 „ 80 „	1889.	6 „ — „
1852.	5 „ 20 „	1871.	4 „ — „	1890.	5 „ 40 „
1853.	6 „ 30 „	1872.	6 „ 40 „	1891.	6 „ — „
1854.	8 „ 40 „	1873.	6 „ 60 „	1892.	10 „ — „
1855.	4 „ 70 „	1874.	4 „ 60 „	1893.	6 „ — „
1856.	4 „ 90 „	1875.	4 „ — „	1894.	6 „ — „
1857.	5 „ 70 „	1876.	3 „ — „	1895.	7 „ — „
1858.	4 „ 80 „	1877.	2 „ — „	1896.	7 „ — „
1859.	4 „ — „	1878.	4 „ 60 „	1897.	15 „ — „
1860.	3 „ 40 „	1879.	4 „ 60 „	1898.	6 „ — „
1861.	3 „ — „	1880.	4 „ 40 „	1899.	10 „ — „
1862.	2 „ 80 „	1881.	4 „ 40 „	1900.	7 „ — „
1863.	2 „ 80 „	1882.	6 „ — „	1901.	6 „ — „
1864.	2 „ 80 „	1883.	5 „ — „	1902.	7 „ 50 „
1865.	4 „ — „	1884.	5 „ — „	1903.	9 „ — „
1866.	4 „ 40 „	1885.	3 „ 60 „	1904.	5 „ — „
1867.	4 „ — „	1886.	4 „ 60 „		

Posamezni letniki v drugih sedmih jezikih počenši z l. 1870. se dobivajo po tistih cenah kakor nemška izdaja.

Ako se naroči vsaj 10, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, se dovoli 20% popusta, ako se naroči vsaj 25, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 25% popusta, in ako se naroči vsaj 35, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 30% popusta.

NB. Tisti kosi državnega zakonika, ki naročniku celó niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tednih naravnost v c. kr. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju, III. okraj, Rennweg št. 16.

Kadar ta rok izteče, se bodo kosi državnega zakonika izročevali samo proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani, stane 2 h).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. naprej, in v izdajah ostalih sedmih jezikov vsi letniki od leta 1870. naprej popolnoma dopolnjeni, se dobiva ne samó vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h) iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarnice; potemtakem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomanjkljive) letnike ter si liste urediti po tvarini.